

ROBIN HOBB

DE BOEKEN VAN FITZ EN DE NAR

TWEEDE BOEK

DE GEHEIMEN VAN DE NAR

WINTERFEEST IN DE HERTENHORST

Ik lig warm en veilig opgekruld in het hol, met mijn broer en zus. Ze zijn levendiger en sterker dan ik. Ik werd als laatste geboren en ik ben de kleinste. Mijn ogen gingen als laatste open, en ik ben de minst avontuurlijke van de welpen. Mijn broer en zus hebben het meer dan eens aangedurfd mijn moeder te volgen naar de opening van het hol dat ze diep in de overhangende oever van de rivier heeft uitgegraven. Elke keer grauwde en beet ze naar ze, zodat ze terugdeinsden. Ze laat ons alleen als ze het hol verlaat om te gaan jagen. Normaal gesproken zou er een wolf bij ons blijven om over ons te waken, een jong lid van de roedel. Maar zij is de enige die nog over is, dus ze moet er alleen op uit om te jagen, en wij moeten blijven waar ze ons achterlaat.

Op een dag staat ze op en schudt ons van zich af, lang voordat we genoeg hebben van haar melk. Ze verlaat het hol om op jacht te gaan in de avond-schemering die aan komt kruipen over het land. We horen haar scherp blaffen. Dat is alles.

Mijn broer, de grootste van ons, is zowel angstig als nieuwsgierig. Hij piept en jankt, in een poging haar terug te lokken, maar er komt geen reactie. Hij begint naar de ingang van het hol te kruipen en mijn zus volgt hem, maar dan komen ze haastig teruggekrabbeld en drukken zich angstig naast me tegen de grond. Vreemde geuren drijven het hol binnen, slechte geuren: bloed en de stank van wezens die wij niet kennen. Terwijl we ons jammerend proberen te verbergen, wordt de geur van bloed sterker. Wij doen het enige wat we kunnen en kruipen dicht tegen elkaar aan tegen de achterwand van het hol.

We horen geluiden. Iets graaft in het zand van de monding van het hol, maar het zijn geen poten. Het klinkt als een grote tand die in de aarde bijt en er gulzige happen uit neemt, steeds opnieuw, bijtend en scheurend. We drukken ons nog platter tegen de grond en het nekhaar van mijn broer komt overeind. Nog meer geluiden, en we weten dat er zich meer dan één wezen buiten het hol bevindt. De geur van bloed wordt doordringender en is vermengd met de geur van onze moeder. De geluiden van het graven houden aan.

Dan vangen we een andere geur op. In de komende jaren zal ik leren wat het is, maar in de droom is het geen rook. Het is een geur die geen van ons begrijpt, en het komt in golven het hol binnengedreven. We huilen, want het prikt in onze ogen en zuigt de lucht uit onze longen. Het wordt verstikkend heet in het hol en mijn broer begint in de richting van de opening te kruipen. We horen hem wild janken en tekeergaan, en dan ruiken we de stank van angstpis. Mijn zus zit ineengedoken achter me, en wordt steeds kleiner en stiller. Dan ademt en beweegt ze niet meer. Ze is dood.

Ik druk me plat tegen de grond, met mijn poten over mijn neus, mijn ogen verblind door de rook. De graafgeluiden gaan door, en dan is er iets wat me grijpt. Ik jank en sribbel tegen, maar het pakt me vast aan mijn voorpoot en sleurt me het hol uit.

Mijn moeder is niet meer dan een afgestroopte huid en een bloedig karas dat achteloos aan de kant is gesmeten. Mijn broer zit angstig ineengedoken in een kooi die achter op een tweewielige kar is gebonden. Ze smijten me naast hem in de kooi en halen dan het levenloze lichaam van mijn zus uit het hol. Ze zijn boos dat ze dood is, en ze schoppen haar alsof ze haar op die manier hun woede kunnen laten voelen. Dan beginnen ze te klagen over de kou en de invallende duisternis. Ze stropen haar huid af en gooien het kleine vel naast dat van mijn moeder. De twee mannen klimmen op de kar en leggen de zweep over de muilezel, terwijl ze speculeren over de prijzen die de welpen zullen opbrengen op de markt voor vechthonden. De bloederige vachten van mijn moeder en zus vullen mijn neusgaten met de stank van de dood.

Het is het begin van een kwelling die mijn leven lang zal duren. Op sommige dagen krijgen we te eten, op andere niet. We hebben geen beschutting tegen de regen. De enige warmte is die van ons eigen lichaam als we tegen elkaar aan kruipen. Mijn broer, sterk vermagerd door wormen, sterft in een kuil, waarin hij wordt gegooid om de bloedlust van de vechthonden op te wekken. En dan ben ik alleen. Ze voeden me met slachtafval en restjes en soms met helemaal niets. Mijn poten raken ontstoken door het krabbelen aan de kooi, mijn klauwen spleeten en mijn spieren worden stijf en pijnlijk door het gebrek aan beweging. Ze slaan en porren me met stokken in de hoop dat ik tegen de tralies op zal springen. Buiten mijn kooi bespreken ze hun plannen om mij te verkopen zodat ik kan vechten in de arena. Ik hoor de woorden wel, maar ik begrijp ze niet.

Ik begreep heel goed wat de woorden betekenden. Ik werd met een schok wakker, en een moment lang was alles verkeerd, alles vreemd. Ik lag opge-

rold tot een bal, huiverend en rillend, mijn vacht was verdwenen en vervangen door blote huid, en mijn benen bogen in vreemde hoeken en werden door iets belemmerd in hun beweging. Mijn zintuigen waren zo afgestompt dat het leek alsof ik in een zak was opgesloten. Rondom mij hing de stank van die gehate wezens. Ik ontblootte mijn tanden en vocht me grauwend vrij van datgene wat me belemmerde.

Zelfs nadat ik me van de deken had bevrijd en op de vloer was beland, en mijn lichaam me te kennen gaf dat ik zelf inderdaad een van die gehate mensen was, staarde ik in verbijstering de donkere kamer rond. Het voelde alsof het ochtend zou moeten zijn, maar de vloer onder mij bestond niet uit de stevige eiken planken van mijn slaapkamer, en de kamer rook ook niet zoals hij behoorde te ruiken. Ik krabbelde langzaam overeind, terwijl mijn ogen zich aanpasten aan het donker. Ik tuurde naar wat ik hield voor kleine rode oogjes die naar me knipperden, maar toen zag ik dat het de smeulende sintels van een vuur waren. Een vuur in een schouw.

Terwijl ik me al rondtastend door de kamer bewoog, nam de wereld zijn normale gedaante weer aan. Toen ik het vuur opporde en er een paar houtblokken op gooide, onthulde het flauwe schijnsel de oude vertrekken van Chade in de Hertenhorst. Ik rommelde in laden tot ik kaarsen vond, die ik ontstak, zodat de ruimte gehuld werd in het schemerlicht dat daar gewoonlijk heerste. Ik keek rond, en langzaam kwam alles weer terug. Ik vermoedde dat de nacht voorbij was en dat buiten de dikke muren de dag was aangebroken. De verschrikkelijke gebeurtenissen van de vorige dag – hoe ik bijna de nar had gedood, mijn kind had toevertrouwd aan de hoede van lui die ik niet volledig vertrouwde, en daarna riskant veel Vermogenskracht van Raadsel had afgetapt om de nar naar de Hertenhorst te brengen – keerden terug in een overweldigende vloedgolf. Ze vloeiden samen met de herinneringen aan alle avonden en nachten die ik in dit raamloze vertrek had doorgebracht, terwijl ik me de vaardigheden en de geheimen van de moordenaar des konings eigen maakte. Toen de houtblokken eindelijk vlam vatten en het licht de duisternis in het vertrek verder terugdreef, voelde ik me alsof ik het eindpunt had bereikt van een lange reis die mezelf als doel had. De droom van de gruwelijke gevangenschap van de wolf begon te vervagen. Ik vroeg me een ogenblik af waarom de droom me met een dergelijke intensiteit had overvallen, en liet het toen los. Nachtogen, mijn wolf, mijn broeder, was al sinds lang verdwenen uit deze wereld. De echo's van zijn bestaan weerkaatsten nog in mijn geest, leefden voort in mijn hart en mijn herinneringen, maar bij wat ik nu meemaakte kon hij me niet langer bijstaan. Ik stond er alleen voor.

Met uitzondering van de nar. Mijn vriend was naar mij teruggekeerd. Gehavend, gekwetst en misschien niet bij zijn volle verstand, maar hij bevond zich opnieuw aan mijn zijde. Ik hield een kaars omhoog en schuifelde behoedzaam terug naar het bed dat we hadden gedeeld.

De nar was nog diep in slaap. Hij zag er verschrikkelijk uit. Zijn gezicht was getekend door de martelingen die hij had ondergaan, ontbering en honger hadden er hun sporen op nagelaten. De huid was schraal en zat vol kloven, en zijn haar was dun en bros en piekte alle kanten op. Niettemin zag hij er beter uit dan de eerste keer dat ik hem had gezien. Hij was gewassen en had gegeten, en lag in een warm bed. Zijn gelijkmatige, kalme ademhaling duidde erop dat hij nieuwe krachten had opgedaan. Ik wou dat ik kon zeggen dat het mijn geschenk aan hem was geweest. Maar ik had, zonder het te weten, de kracht aan Raadsel onttrokken en aan mijn vriend gegeven tijdens onze tocht door de staande stenen. Het speet me dat ik Raadsel had misbruikt, maar ik kon niet ontkennen dat ik opluchting voelde bij het horen van de gestage ademhaling van de nar. Gisteravond had hij genoeg fut gehad om met mij te praten, en hij had een eindje gelopen, een bad genomen en een maaltijd gegeten. Dat was veel meer dan ik had durven hopen nadat ik had gezien in welk een deerniswekkende staat hij verkeerde.

Maar geleende kracht is geen ware kracht. De haastige Vermogensheling waaraan ik hem had onderworpen had hem beroofd van het kleine beetje lichamelijke reserve dat hij nog had, en de vitaliteit die ik van Raadsel had gestolen zou niet lang standhouden. Ik hoopte dat het voedsel en de rust die hij gisteren had genoten al waren begonnen om zijn lichaam van nieuwe levenskracht te voorzien. Ik keek hoe hij daar lag, in diepe sluimering, en durfde de hoop te koesteren dat hij zou blijven leven. Stilletjes raapte ik het beddengoed op dat door mijn toedoen op de grond was gegleden en stopte het rond hem in.

Wat was hij veranderd. Hij was altijd iemand geweest die van schoonheid in al zijn vormen hield. Zijn op maat gemaakte kleding, de met zorg geselecteerde ornamenten in zijn vertrekken, de smaakvolle draperieën rond zijn bed en voor de ramen, zelfs de band die zijn onberispelijk gekapte haar bijeengehouden had, waren allemaal gekozen met het oog op harmonie en volgden de laatste mode. Maar die man was verdwenen. Hij was naar mij teruggekomen als een lichamelijk wrak, een levende vogelverschrikker. Hij was vel over been, met ingevallen wangen, gehavend, blind en ontsierd door de littekens van langdurige martelingen. De ontberingen hadden hem zo getransformeerd dat ik hem niet had herkend. Weg was de lenige, soepele nar met zijn spottende glimlach. De elegante heer Gouden met zijn mooie

kleren en verfijnde manieren had plaatsgemaakt voor dit zielige hoopje mens.

Zijn blinde ogen waren gesloten. Zijn mond was iets opengezaakt en zijn adem maakte een licht fluitend geluid. ‘Nar?’ zei ik terwijl ik een voorzichtig duwtje tegen zijn schouder gaf. Het enige antwoord bestond uit een lichte hapering van het ritme van zijn ademhaling. Toen slaakte hij een zucht, alsof hij de pijn en de angst van zich afzette, en even later had zijn ademhaling weer de regelmaat hervonden van de diepe slaap.

Hij was de martelingen ontvlucht en had een tocht vol ontberingen gemaakt om mij terug te zien. Zijn gezondheid was gebroken en hij leefde in vrees voor zijn dodelijke achtervolgers. Ik kon niet begrijpen hoe hij erin was geslaagd te ontsnappen, ziek en blind als hij was. Maar hij had het voor elkaar gekregen, en met een duidelijk doel voor ogen. Gisteravond, voordat hij zich had laten wegzinken in een slaap die grensde aan bewusteloosheid, had hij me gevraagd voor hem te doden. Hij wilde dat we samen terugkeerden naar Clerres, naar zijn oude school en de mensen die hem hadden gekweld. Als een speciale gunst had hij me gevraagd mijn oude vaardigheden als huurmoordenaar aan te wenden om ze allemaal te doden.

Hij wist dat ik dat deel van mijn leven achter me had gelaten. Ik was een ander mens geworden, een respectabel mens, rentmeester van het huis van mijn dochter, en vader van een meisje. Geen moordenaar meer. Ik had het doden achter me gelaten. De tijd dat ik mager en taai was, met armspieren zo hard als de ziel van een moordenaar, lag al ver in het verleden. Ik was nu een heer die de verantwoording voor een landgoed droeg. We waren allebei sterk veranderd.

Ik herinnerde me zijn spottende glimlach en zijn vluchtige blik, die tegelijkertijd zowel charmant als ergerniswekkend waren. Hij was inderdaad veranderd, maar ik was ervan overtuigd dat ik hem als het erop aankwam nog steeds het beste kende van iedereen. Mijn kennis ging veel dieper dan triviale feiten zoals waar hij geboren was of wie zijn ouders waren geweest. Ik kende hem al van jongs af aan. Mijn mond plooidde zich in een wrange glimlach. Niet van kindsbeen af. In sommige opzichten betwijfelde ik of we ooit echt jong waren geweest. Maar de lange jaren van diepe vriendschap vormden een hecht fundament waaraan niet te tornen viel. Ik kende hem door en door. Ik kende zijn trouw en toewijding. Ik wist meer geheimen van hem dan wie ook, en had die geheimen even zorgvuldig bewaard alsof het de mijne waren. Ik was getuige geweest van zijn diepste wanhoop en van zijn doodsangst. Ik had gezien hoe hij ineenkromp door folterende pijnen, en hoe hij zo beschonken werd dat hij alleen nog maar sentimentele dron-

kenmanspraak kon uitslaan. Bovendien, ik had hem dood gezien, was hem gewéést in de dood, en ik had zijn lichaam weer tot leven gewekt en zijn geest teruggeroepen naar zijn vlees en bloed.

Dus ik kende hem. Helemaal door en door. Tot in het merg van zijn botten.

Dat dacht ik althans.

Ik haalde diep adem en liet de lucht langzaam ontsnappen, maar er kwam geen verlichting van de spanning. Ik was als een kind, doodsbang om in de duisternis te kijken uit angst voor wat ik zou kunnen zien. Ik probeerde de waarheid te ontkennen. Ik kende de nar inderdaad, tot in het merg. En ik wist dat hij alles zou doen wat nodig was om de wereld in de juiste banen te leiden. Hij had me het scherp van de snede laten betreden, de haardunne lijn tussen leven en dood, en had verwacht dat ik de pijn, de ontberingen en het verlies zou dragen. Hij had zich overgegeven aan een folterende dood die hij onvermijdelijk achtte. Allemaal ter wille van zijn visie op de toekomst.

Dus als hij vond dat iemand moest worden gedood, en hij kon het karwei niet zelf klaren, dan vroeg hij het aan mij. Waarbij hij me onder druk zette met die verschrikkelijke woorden: 'Doe het voor mij.'

Ik wendde me van hem af. Ja, dat zou hij aan mij vragen. Het laatste wat ik ooit opnieuw wilde doen. En ik zou ja zeggen. Want als ik naar hem keek en zag hoe gekwetst en angstig hij was, voelde ik een overweldigende woede en haat opkomen. Degenen die hem zo afschuwelijk mishandeld hadden, verdienden het niet te leven. Mensen die zo weinig empathie bezaten dat ze iemand als de nar systematisch konden martelen en vernederen mochten niet in leven worden gelaten. Zij die dit hadden gedaan waren monsters. Het maakte niet uit hoe ze eruitzagen, hun werk bewees wie ze werkelijk waren. Ze moesten worden gedood. En ik zou het moeten doen.

Ik wilde het ook doen. Hoe langer ik naar hem keek, hoe meer ik ernaar verlangde hen te doden, niet snel en heimelijk, maar slordig en luidruchtig. Ik wilde dat de mensen die dit hadden gedaan wisten dat ze gingen sterven, en wat de reden was. Ik wilde dat ze de tijd kregen om spijt te hebben van wat ze hadden gedaan.

Maar ik kon het niet. En dat verscheurde me innerlijk.

Ik zou nee moeten zeggen. Want hoe intens ik ook van de nar hield, hoe diep onze vriendschap ook ging, hoe verschroeiend heet mijn haat ook was, Bij had als eerste recht op mijn bescherming en toewijding. Ik was tegenover haar al tekortgeschoten, want ik had haar aan de zorg van anderen toevertrouwd, opdat ik op weg kon gaan om mijn vriend te redden. Mijn kleine meisje was alles wat ik nog had nu mijn vrouw Mollie was overleden.

Bij was mijn laatste kans om een goede vader te zijn, en ik maakte er de laatste tijd een potje van. Net zoals ik jaren geleden had gedaan met mijn oudere dochter Netel, die ik, toen ik haar in de steek liet, willens en wetens in de waan had gelaten dat een andere man haar vader was, en dus de aangewezen persoon om haar verder groot te brengen. Netel had al haar twijfels geuit over mijn vermogen om voor Bij te zorgen. Ze had al gezegd dat ze erover dacht Bij weg te halen bij mij en mee te nemen naar de Hertenhorst, waar ze haar opvoeding ter hand kon nemen.

Dat kon en mocht ik niet laten gebeuren. Bij was te klein en te zonderling om te overleven in de slangenkuil van de hofpolitiek. Ik moest haar veiligheid bewaken, in Woeste Woud, waar het vertrouwd en geborgen was, waar ze zo langzaam mocht opgroeien en zo zonderling mocht zijn als ze maar wilde. En waar we ongestoord van elkaars gezelschap konden genieten. Dus hoewel ik haar had verlaten om de nar te redden, was dat slechts voor deze ene keer, en maar voor korte tijd. Bij wijze van troost hield ik mezelf voor dat ik de nar misschien mee kon nemen als hij snel genoeg herstelde. Woeste Woud was de ideale omgeving om tot rust te komen en zijn wonden te laten genezen. Hij was beslist niet in staat de reis terug naar Clerres te maken, laat staan me te helpen degenen te doden die hem dit hadden aangedaan. Wraak, wist ik, kan worden uitgesteld, maar het leven van een opgroeiend kind wacht op niemand. Ik had een kans om Bij's vader te zijn, en de tijd ervoor was nu. Huurmoordenaar zijn voor de nar kon ik op ieder moment dat ik wilde. Dus het beste wat ik hem op dit moment kon bieden waren vrede en genezing. Ja, die zaken kwamen op de eerste plaats.

Ik kuierde een tijdje rond door het moordenaarshol, waar ik zoveel gelukkige uren van mijn jeugd had doorgebracht. De oude man had altijd een rommeltje gemaakt van de werkplaats, maar dat was veranderd onder de strakke, georganiseerde leiding van vrouwe Rosemarie. Zij zwaaide hier nu de scepter. De vertrekken waren daardoor schoner en prettiger, maar ergens miste ik toch wel de aangename wanorde van Chade, met zijn slordig opgestapelde boekrollen en chaotische verzameling medicijnen. De planken die ooit plaats hadden geboden aan de meest uiteenlopende voorwerpen, van een opgezette slang tot aan gefossiliseerde botjes, bevatten nu keurig gerangschikte rijen flessen en potten, netjes geëtiketteerd in het handschrift van een dame. Er stonden kardijnkruid en elfenbast, valeriaan en monnikskap, munt en berenvet, sumak en vingerhoedskruid, cindin en Gaarderook. Het etiket op een pot vermeldde dat die Buiteneilandse elfenbast bevatte, waarschijnlijk om het te onderscheiden van de mildere variant uit de Zes Hertogdommen. Een glazen flesje bevatte een donkerrood mengsel dat op een veront-

rustende manier wervelde bij de minste aanraking. Er zaten zilverachtige draden in die zich niet vermengden met de rode vloeistof, maar die ook niet bovenop dreven, zoals olie op water. Ik had nog nooit een dergelijk mengsel gezien. Het had geen label en ik zette het flesje voorzichtig terug in het houten rek. Sommige dingen kon je maar beter met rust laten. Ik had geen idee wat karugewortel was, noch bloedvloeï, maar naast beide namen waren met rode inkt kleine schedeltjes getekend.

Op de plank eronder lagen vijzels en stampers, hakmessen, perszeven en een aantal kleine zware potten voor het inkoken van sappen. Er waren vlekkerige metalen lepels, netjes naast elkaar in een rek. Eronder zag ik een rij kleine aardewerken potten die ik in eerste instantie niet thuis kon brengen. Ze waren niet groter dan mijn vuist, glanzend bruin geglazuurd, met deksels die heel precies pasten en waren verzegeld met teer. In het midden van de deksels zat een gat waaruit een lint van getwijnd en met was bestreken linnen stak. Ik pakte er voorzichtig een op, en toen schoot me te binnen dat Chade me had verteld dat hij vorderingen boekte met de experimenten met zijn exploderende poeder. Deze potten vertegenwoordigden het meest recente resultaat in zijn niet-aflatende speurtocht naar manieren om mensen te doden. Ik plaatste de pot weer voorzichtig terug. De dodelijke instrumenten van de stiel die ik achter me had gelaten stonden in strakke rijen opgesteld, als trouwe troepen. Ik zuchtte, maar niet uit spijt, en wendde me ervan af. De nar sliep nog steeds, zag ik.

Ik zette de borden en schalen van onze middernachtelijke maaltijd op een dienblad en ruimde de kamer op. Het bad liet ik zoals het was, het badwater koud en grijs, en ook van het smerige ondergoed dat de nar had gedragen bleef ik af. Ik durfde het niet eens in de haard te verbranden uit angst voor de stank die het zou afgeven. Ik voelde geen walging, alleen medelijden. Mijn eigen kleding van de dag ervoor zat nog steeds onder het bloed, zowel van de hond als van de nar. Gelukkig stak het niet erg af tegen de donkere stof. Dit bracht me op de gedachte eens een kijkje te nemen in de oude, met snijwerk versierde kledingkast die al zolang ik me kon herinneren naast het bed stond. Chade bewaarde er vroeger zijn werkkleding in, allemaal gewaden van eenvoudige grijze wol waarvan het merendeel gevlekt of geschroeid was door zijn eindeloze experimenten. Nu hingen er slechts twee gewaden in, die duidelijk te klein voor mij waren, en bovendien blauwgeverfd. Tot mijn verbazing zag ik ook een nachtgewaad, wat ondergoed en een zwarte maillot die mij lachwekkend te kort zou zijn geweest. Aha. Dit waren de spulletjes van vrouwe Rosemarie. Niets voor mij bij.

Het stond me tegen om de kamer uit te glippen en de nar slapend achter te

laten, maar ik had dingen te doen. Ik vermoedde dat er wel iemand hier naartoe zou worden gestuurd om de boel schoon te maken, en ik vond het idee dat hij bewusteloos en kwetsbaar op het bed lag niet prettig. Maar ik moest erop vertrouwen dat Chade voor alles zou zorgen. Dat had hij de vorige avond tenslotte ook gedaan, ondanks zijn drukke bezigheden. De Zes Hertogdommen en het Bergrijk waren besprekingen gestart met het doel een alliantie te smeden, daarom waren vertegenwoordigers van beide partijen uitgenodigd naar de Hertenhorst te komen voor de week van het Winterfeest. Maar ondanks de feestelijkheden, het dansen en het rumoer hadden zowel Chade als koning Plicht en zijn moeder, vrouwe Kettricken, kans gezien ertussenuit te knijpen om mij en de nar te begroeten en deze kamer te voorzien van alles wat we nodig hadden. Chade zou omzichtig te werk gaan, wist ik. Hij zou alleen iemand naar deze kamer sturen die te vertrouwen was.

Chade. Ik haalde diep adem en reikte naar hem met het Vermogen. Onze geesten raakten elkaar. *Chade? De nar slaapt en ik heb een aantal zaken af te wikkelen die...*

Ja, ja, prima. Niet nu, Fitz. We bespreken de situatie rond Kelsingra. Als ze niet bereid zijn hun draken in te tomen, zijn we wellicht gedwongen een aparte regeling te treffen voor deze wezens. Ik heb gezorgd voor eten en drinken voor jou en je gasten. Er ligt een beurs met geld op de blauwe plank, mocht je het nodig hebben. Maar nu moet ik hier mijn volledige aandacht aan geven. Beijerstad beweert dat Kelsingra misschien daadwerkelijk een alliantie wil met de hertogin van Kwarts!

O. Ik trok me terug. Plotseling voelde ik me als een kind dat de volwassene had gestoord tijdens een belangrijk gesprek. Draken. Een alliantie tegen draken. Alliantie met wie? Beijerstad? Er viel toch helemaal niets tegen draken te ondernemen, behalve ze omkopen met zoveel vlees dat ze zich helemaal suf konden eten? Zou het niet beter zijn om die arrogante carnivoren te vriend te houden in plaats van ze te dwarsbomen? Het ergerde me dat mijn mening niet was gevraagd. Ik voelde me gepasseerd, hoe onredelijk dat ook was.

Toen berispte ik mezelf. Laat Chade, Plicht, Elliania en Kettricken dit probleem maar oplossen. Laat het los, Fitz.

Ik tilde een wandtapijt op en glipte het labyrint van geheime gangen in dat door de muren van de Hertenhorst kronkelde. Er was een tijd dat ik dat gangenstelsel net zo goed kende als de weg naar de stallen. En ondanks het verstrijken der jaren waren de smalle kruipwegen niet veranderd.

Maar ik wel. Ik was geen magere jongen meer, of zelfs maar jeugdig. Ik was een man van zestig, en hoewel ik me vleide met de gedachte dat ik nog fit

genoeg was om een hele dag hard te werken, was ik niet meer soepel en lenig. De smalle bochten die ik ooit was gepasseerd zonder erbij na te denken vergden nu wat beleid. Ik bereikte de ingang van de voorraadkamer en hurkte neer bij de verborgen deur, een oor tegen de muur gedrukt, wachtend op een rustig moment. Toen kroop ik naar buiten achter een rek vol bungelende worstjes.

Ik werd geholpen door de chaos die het Winterfeest nu eenmaal altijd met zich meebrengt. Toen ik uit de voorraadkamer de gang in stapte, wilde een grote vrouw in een met bloem bestoven schort van me weten waar ik al die tijd had uitgehangen.

‘Heb je dat ganzenvet nou eindelijk gevonden, of niet?’

‘Ik... ik kon het daar niet vinden,’ antwoordde ik.

‘Dat komt omdat je op de verkeerde plek zoekt!’ reageerde ze bits. ‘Je moet twee deuren verder zijn. Ga de trap af, neem de tweede deur naar de koelruimte en zoek daar, het zit in een grote bruine pot op een plank. En schiet een beetje op!’

Ze draaide zich om en liet me staan. Terwijl ze wegbeende, hoorde ik haar foeteren over het inhuren van nieuwe bedienden vlak voor een belangrijke feestdag. Ik haalde opgelucht adem en kreeg een bediende in het oog van ongeveer mijn lengte en lichaamsbouw die aan kwam schuifelen door de gang met een zware bruine pot in zijn armen. Ik volgde hem naar de keuken, maar in plaats van naar binnen te gaan liep ik verder door de gang, achtervolgd door de heerlijke geuren van vers brood, dampende soepen en gebraden vlees. Ik vond een deur naar buiten en stapte de binnenplaats van de Hertenhorst op. Op deze winterse dag krioelde het daar van de bedienden en werklieden, en ik viel niet op in het gedrang. Gewoon een van de velen met een dringende boodschap. Ik keek verrast omhoog naar de hemel. Het was al middag. Ik had veel langer geslapen dan mijn bedoeling was. De wind had de hemel tijdelijk schoongeveegd, maar er was beslist meer sneeuw op komst. Ik betreurde het nu dat ik gisteren in een opwelling mijn mantel had weggegooid. Ik mocht van geluk spreken als ik de donjon wist te bereiken voordat het begon te sneeuwen.

Ik ging eerst naar de ziekenboeg, in de hoop dat ik Raadsel persoonlijk mijn verontschuldiging kon aanbieden. Maar het was er drukker dan normaal, want blijkbaar waren een aantal wachters afgelopen nacht betrokken geraakt bij een of andere kloppartij. Ze waren er grotendeels zonder ernstige kleerscheuren vanaf gekomen, met uitzondering van een van hen die in zijn wang was gebeten. De wond zag er zo lelijk uit dat iedereen die het zag een gezicht trok.

Raadsel was nergens te vinden. Ik hoopte dat het betekende dat hij beter was, maar waarschijnlijker was dat hij aan zijn herstel werkte in een omgeving die meer rust bood. Ook ditmaal waren het lawaai en de wanorde mijn bondgenoten, waardoor ik ongehinderd weer naar buiten kon lopen. Buiten de ziekenboeg bleef ik staan om te besluiten wat ik nu moest doen.

Onwillekeurig betastte ik mijn beurs, waarin nog steeds de munten zaten waarmee ik mijn dochtertje een plezierige dag op de markt in Eikenvliet had willen bezorgen, nu aangevuld met wat Chade me had gegeven. Ik had de beurs goed gevuld in Woeste Woud, want ik was van plan geweest haar die dag in alles haar zin te geven. Was dat pas gisteren geweest? Een kil gevoel beving me. Wat een dag van plezier en verwennerij had moeten zijn was geëindigd in geweld en bloedvergieten. Ik had Bij naar huis gestuurd onder de dubieuze hoede van FitzVigilant en vrouwe Schuw om het leven van de nar te redden. Kleine Bij, negen jaar pas en ogenschijnlijk niet ouder dan zes. Ik vroeg me af hoe het nu met haar ging. Netel had beloofd een vogel te sturen om haar te laten weten dat ik veilig in de Hertenhorst was aangekomen, en ik wist dat mijn oudste dochter die belofte zeker zou nakomen. Ik besloot vandaag brieven te schrijven aan FitzVigilant en Revel, maar vooral aan Bij. Een boodschapper op een goed paard kon ze daar in drie dagen bezorgen. Vier als er meer sneeuw viel... Voorlopig zou de boodschap per vogel moeten volstaan. En de tijd die ik nu overhad kon ik gebruiken om een bezoekje te brengen aan de stad Hertenhorst, om nieuwe kleren voor mezelf aan te schaffen en cadeautjes te kopen voor Bij. Winterfeestgeschenken, om haar te laten zien dat ik aan haar had gedacht, ook al kon ik niet bij haar zijn. En door haar te verwennen deed ik mezelf ook een plezier! Ook al zouden mijn cadeautjes haar pas over enkele dagen bereiken.

Ik besloot naar de stad te wandelen in plaats van Plicht of Netel via het Vermogen te vragen een paard uit de stallen te regelen. Paarden hadden moeite met de steile geplaveide straatjes, en Plicht was ongetwijfeld druk met het bezighouden van de handelsdelegaties. Wat Netel betrof, die was waarschijnlijk nog steeds erg boos op mij, wat ik natuurlijk dubbel en dwars verdiende. Het leek me verstandig haar wat tijd te gunnen om af te koelen.

De weg bleek breder dan ik me herinnerde. Aan beide kanten waren bomen gekapt om ruimte te maken, en er waren veel minder kuilen en modderpoelen. En de stad was dichterbij dan voorheen, want de wildgroei van huizen en winkels kroop omhoog langs de weg naar het kasteel. Waar eens een bos had gelegen bevond zich nu de rand van de stad, met de meest uiteenlopende neringen en bedrijfjes, en een slonzig ogende taveerne genaamd

De Hertenwacht. Het optrekje erachter deed waarschijnlijk dienst als borddeel. De deur van De Voze Forel hing scheef in de scharnieren en een fronsende herbergier was bezig hem te repareren. Het oude gedeelte van de stad Hertenhorst was feestelijk versierd met slingers, dennentakken en felgekleurde wimpels. In de straten reden karren af en aan om bestellingen af te leveren aan de taveernes en herbergen, en overal krioelde het van de reizigers en kooplieden die graag een graantje mee wilden pikken tijdens de feestdagen.

Het kostte wat tijd om alles te vinden wat ik nodig had. In een winkel die duidelijk gericht was op de klandizie van matrozen en wachtlieden vond ik twee goedkope hemden die me bijna pasten, een lang vest van bruine wol, een zware mantel en een broek waar ik voorlopig een tijdje mee vooruit kon. Ik moest even glimlachen toen ik besepte dat ik gewend was geraakt aan kleding van een aanzienlijk betere kwaliteit. Dat bracht me op een idee, en na het verlaten van de winkel zocht ik een kleermakerij op, waar me snel de maat werd genomen en ik de belofte kreeg dat de kleding binnen twee dagen zou worden geleverd. Ik was ervan overtuigd dat ik dan nog in de Hertenhorst zou zijn, maar voor de zekerheid stelde ik een bonus in het vooruitzicht als de kleding sneller klaar was. Na een hoop passen en meten en gedelibereer kon ik bij benadering de maten van de nar opgeven, waarbij ik er rekening mee hield dat hij veel gewicht had verloren. De kleermaker beloofde me dat als ik aan het eind van de middag terugkwam er een broek, een vest en twee eenvoudige huisgewaden klaar zouden liggen. Ik vertelde hem dat de nar ziek was en zachte stoffen zeer op prijs zou stellen. De munten die ik neertelde verzekerden me ervan dat er haast met de bestelling werd gemaakt.

Nu die noodzakelijke boodschappen waren gedaan, slenterde ik naar het gedeelte van de stad waar muziek en dans de straten domineerden. Hier werd het Winterfeest gevierd zoals ik me dat herinnerde uit mijn jeugd: met poppenspelers en jongleurs, zang en dans, kraampjes met snoep en hartige hapjes, haagheksen die drankjes en amuletten verkochten, meisjes getooid met hulstkronen en met zoveel vrolijk geschetter en tromgeroffel als je hartje begeerde. Ik miste Mollie, en wenste vurig dat Bij er samen met mij van had kunnen genieten.

Ik kocht wat kleinigheden voor haar: linten met belletjes eraan, zuurstokken, een zilveren halskettinkje met drie vogels van barnsteen, een zakje gekruide noten, een groene sjaal met gele sterren erin geweven, een klein mes met een deugdelijk hoornen handvat en als laatste een stevige canvas tas om het allemaal in te vervoeren. Toen bedacht ik me dat een boodschapper net zo goed deze tas aan haar kon afleveren als een eenvoudige brief van

mij, dus vulde ik hem verder op met een ketting van gespikkelde schelpen afkomstig van een of ander ver strand, een reukbal voor de kist waarin ze haar winterkleren bewaarde en nog wat spulletjes, totdat de tas bijna uitpilde. De hemel was verder opgeklaard en er stond een frisse, ziltige wind. Een prachtige dag, en ik vermaakte mezelf door me voor te stellen hoe blij Bij zou zijn bij het uitpakken van alle snuisterijen. Terwijl het feestgedruis rondom me onverminderd doorging, dacht ik na over wat ik in de begeleidende brief zou zetten. De woorden moesten zo helder en duidelijk zijn dat ze als het ware mijn gedachten zou kunnen lezen en zou weten hoeveel het me speet dat ik haar had weggestuurd. Toen ik weer een blik op de hemel wierp zag ik donkere wolken aan komen drijven die sneeuw beloofden. Tijd om terug te keren naar de burcht.

Op de terugweg ging ik langs de winkel van de kleermaker en werd beloond met de kleding voor de nar. Toen ik vertrok, zag ik dat de donkere wolken nu de hele hemel bedekten. Het begon te sneeuwen en de wind ontblootte zijn tanden terwijl ik me langs de steile weg terug naar het kasteel haastte. Bij de poort aangekomen mocht ik meteen doorlopen. De bewakers hadden opdracht gekregen ruimhartig te zijn in wie ze toelieten, vanwege de handelsdelegatie en de festiviteiten van het Winterfeest.

Het herinnerde me er echter aan dat er nog een probleem was dat ik spoedig zou moeten oplossen. Ik had een nieuwe identiteit nodig. Sinds ik mijn baard had afgeschoren om mijn dochter een plezier te doen, was niet alleen het personeel van Woeste Woud maar zelfs Raadsel verbaasd geweest over mijn jeugdige uitstraling. Na zoveel jaar niet in de Hertenhorst te zijn geweest, durfde ik het niet aan mezelf te introduceren als Tom Dassenkop, en niet alleen omdat de witte lok in mijn haar die me die naam had bezorgd al lang verdwenen was. De mensen die zich Tom Dassenkop herinnerden zouden verwachten een man van rond de zestig te zien, niet iemand van nog geen veertig.

Ik ging niet naar binnen via de keukeningang, maar via een zijdeur die meestal gebruikt werd door koeriers en bedienden met enige status. Mijn zware tas verschafte me het juiste alibi. Toen een huisknecht me vroeg wat ik kwam doen, antwoordde ik dat ik een pakje had voor vrouwe Netel. Ik werd meteen doorgelaten.

De wandtapijten en de meubels in het kasteel waren in de loop der jaren veranderd, maar de indeling was nog hetzelfde als in mijn jeugd. Ik beklom een bediendentrap naar de verdieping voor de lagere adel, en deed daar alsof ik op iemand stond te wachten. Zodra de gang verlaten was, liep ik snel de trap op naar de volgende verdieping en de deur die toegang gaf tot de

voormalige vertrekken van vrouwe Tijn. De sleutel draaide soepel om in het slot, en ik ging de kamer binnen. De verborgen ingang naar Chades oude vertrekken voerde via de achterwand van een garderobekast die volhing met oude, muf ruikende kleding.

Terwijl ik door de kast kroop op dezelfde onhandige wijze als ik de avond tevoren had gedaan, vroeg ik me af of al die geheimhouding werkelijk nodig was. Ik wist dat de nar deze kamers had gekozen omdat hij nog steeds bang was te worden achtervolgd, maar ik vertrouwde erop dat onze passage door het doolhof van gangen in de muren genoeg was om iedereen het spoor bijster te doen raken. Toen herinnerde ik me hoe het Witte meisje was gestorven, met parasieten die zich een weg door haar ogen vraten, en ik besloot dat voorzichtigheid toch niet zo'n slechte optie was. Het kon geen kwaad de nar goed verborgen te houden.

Een van Chades geheimzinnige ondergeschikten had de vertrekken bezocht tijdens mijn afwezigheid. Ik zou graag eens kennismaken met hem. Of haar. De vuile kleren van de nar waren verwijderd en het bad was geleegd en in de hoek geduwd. De borden en glazen van gisteravond waren opgeruimd, en in de smeulende as van de open haard stond een zware aardewerken pot, die weliswaar goed was afgesloten, maar waaruit niettemin de heerlijke geur van gebraden rundvlees opsteeg. De tafel was bedekt met een kleed, en daarop lag een brood gewikkeld in een schoon geel servet, naast een schotel met bleekgele winterboter. Er stond een bestofte fles rode wijn en een paar glazen, benevens borden en bestek.

De twee linnen nachthemden en de bijpassende wijde broeken die over de stoel hingen waren waarschijnlijk Kettrickens idee. Ze had nu eenmaal een praktische geest. Er waren ook lamswollen kousen die keurig waren opgerold. Ik glimlachte, want het was heel goed mogelijk dat de voormalige koningin haar eigen garderobe had geplunderd om ons dit zachte nachtgoed te kunnen geven. Ik legde de kleding op het voeteneinde van het bed van de nar.

De kledij op de tweede stoel bekeek ik met enige verbazing. Over de rugleuning hing een hemelsblauw gewaad met pofmouwen en tientallen knoopjes, veel meer dan noodzakelijk was om het te sluiten. Op de zitting van de stoel lag een broek die er bijna praktisch uitzag. Hij was gemaakt van zwarte wol en de pijpen eindigden in manchetten die waren versierd met blauwe en witte strepen. De schoenen ernaast leken op kleine bootjes, met spitse, opgekrulde neuzen en dikke hakken. Ik vermoedde dat ze te groot waren voor de nar, zelfs als hij zich goed genoeg zou hebben gevoeld om door de gangen van de Hertenhorst te wandelen.